

**PARLAMENTARNI ODBOR ZA STABILIZACIJU I PRIDRUŽIVANJE
EVROPSKE UNIJE I CRNE GORE
(POSP)**

15. sastanak

16-17. jul 2018. godine

Podgorica

DEKLARACIJA I PREPORUKE

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore (POSP) održao je 15. sastanak u Podgorici, 16-17. jula 2018. godine, kojem su kopredsjedavali g. Ivan Brajović, predsjednik Skupštine Crne Gore, i g. Peter Kurumbašev, potpredsjedavajući delegaciji Evropskog parlamenta u Parlamentarnom odboru Evropske unije i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje. Na sastanku sa razmijenjena mišljenja sa:

- g. Aleksandrom Drljevićem, glavnim pregovaračem Crne Gore sa Evropskom unijom, u ime Vlade Crne Gore;
- N.J.E. Anom Janković, ambasadorom Austrije u Crnoj Gori, u ime predsjedavajućeg Savjetu Evropske unije;
- N.J.E. Aivom Oravom, ambasadorom EU, u ime Evropske komisije;

Odbor se bavio sljedećim temama:

- Stanje pristupnih pregovora i odnosi između EU i Crne Gore;
- Uloga Skupštine u jačanju demokratskih procesa i izborna reforma;
- Vladavina prava, pravosuđe i borba protiv korupcije;
- Osnovna prava i slobode, sa fokusom na slobodni i profesionalni rad medija i zaštitu privatne svojine;
- Dobrosusjedski odnosi i regionalna saradnja;
- Ekonomski razvoj;

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore (POSP), u skladu sa članom 3 Poslovnika POSP-a i članom 125 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i Crne Gore, uputio je sljedeću Deklaraciju i preporuke Savjetu za stabilizaciju i pridruživanje, te institucijama Crne Gore i Evropske unije, u kojima:

1. Pozdravlja povratak većeg dijela opozicije u Skupštinu, uključujući u zajednički Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore (POSP); poziva ostatak opozicije da se vrati u Skupštinu; uvjerava sve političke snage o potrebi da se angažuju u sadržajnom i inkluzivnom političkom dijalogu u Skupštini, kako bi obavljali svoje parlamentarne dužnosti prema glasačima i jačali parlamentarni nadzor nad izvršnom vlašću, i u tom kontekstu, pozdravlja planove o osnivanju radne grupe u Parlamentu;
2. Pozdravlja stalni napredak Crne Gore na putu ka članstvu u EU, i ohrabruje crnogorske vlasti da dodatno ojačaju rad na sprovođenju osnova procesa pristupanja: vladavini prava, borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, integritetu izbornog procesa, medijskim slobodama, ljudskim pravima, poštovanju i zaštiti manjina, ekonomskom upravljanju i reformi javne uprave; ponavlja da svaka zemlja kandidat mora da se ocjenjuje prema sopstvenim zaslugama; izražava zadovoljstvo zbog činjenice da je Crna Gora otvorila pregovore za 31 od 35 poglavlja i privremeno zatvorila tri; konstatuje da će napredak u pregovaračkim poglavljima 23 i 24 i dalje određivati sveukupnu dinamiku pregovora;
3. Izražava zabrinutost zbog stanja medijskih sloboda i nedostatka kvalitetnog novinarstva; konstatuje nedostatak napretka u ovoj oblasti; osuđuje neprihvatljivi politički i urednički pritisak na novinare i medijske organizacije; osuđuje nedavne slučajeve verbalnih i fizičkih napada na novinare, uključujući oružani napad na novinarku Vijesti Oliveru Lakić, 8. maja 2018. godine; poziva nadležne organe da daju prioritet i efikasno istraže i procesuiraju ove slučajeve, posebno one gdje postoji rizik od zastarijevanja, jer funkcionalni, profesionalni i istinski nezavisni mediji predstavljaju ključni aspekt medijskog pluralizma; zahtijeva od Vlade da pokaže nultu toleranciju za prijetnje i napade na medije; konstatuje da je sloboda izražavanja jedna od osnovnih vrijednosti Evropske unije i ključni element procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, i naglašava da javni servisi uvijek treba da ostanu nezavisni i zaštićeni od neprimjerenog uticaja i političkog pritiska sa bilo koje strane;
4. Konstatuje da su osnovne slobode široko ispoštovane tokom predsjedničkih izbora održanih u aprilu 2018. godine; konstatuje da su kandidati slobodno vodili kampanju, kao i da su mediji obezbijedili kandidatima platformu za predstavljanje njihovih stavova; međutim, nedostatak analitičkog izvještavanja i odgovarajuće debate između glavnih političkih kandidata umanjili su mogućnost biračima da budu više informisani o određenim pitanjima; poziva crnogorske vlasti da dalje unapređuju povjerenje u izborni proces, na način što će u potpunosti ispoštovati ranije i nedavne preporuke date od strane OEBS/ODIHR-a i izbornih posmatračkih misija; poziva crnogorske vlasti na odgovarajuće dalje aktivnosti po pitanju afere „Snimak“; poziva sve političke partije da uzmu učešće u procesu sveobuhvatne i inkluzivne reforme izbornog zakonodavstva;
5. Naglašava da je i dalje od suštinskog značaja za ukupnu dinamiku pregovaračkog procesa da reforma sistema vladavine prava proizvede konkretnije rezultate na terenu uključujući poboljšanje kapaciteta i nezavisnost ključnih institucija; konstatuje da su zakonodavne reforme u oblasti vladavine prava, pravosuđa i osnovnih prava uglavnom

završene ali da nema dovoljno pomaka kada je riječ o primjeni reformi; konstatuje da su potrebni dodatni i neprekidni naponi u pravcu povećanja nezavisnosti, transparentnosti, odgovornosti i efikasnosti svih pravosudnih institucija; ohrabruje tekući rad na smanjenju broja zaostalih sudskih predmeta; pozdravlja početni napredak u borbi protiv korupcije i insistira na potrebi da se nastavi sa ostvarivanjem konkretnih rezultata u slučajevima borbe protiv korupcije na svim nivoima i organizovanog kriminala, uključujući učinkovite finansijske istrage, krivična gonjenja i pravosnažne presude, posebno u oblastima kao što su pranje novca i trgovina ljudima;

6. Pozdravlja usklađivanje zakona u oblasti osnovnih prava koje je u toku; ohrabruje Crnu Goru da dalje razvija adekvatne mehanizme za zaštitu od diskriminacije ranjivih grupa kao što su žene, djeca, Romi i druge manjine, uključujući i osobe sa invaliditetom i LGBTI osobe; poziva crnogorske vlasti da nastave da unapređuju klimu društvene inkluzije i tolerancije i pojačaju napore na eliminaciji polno-selektivnih abortusa, rodno zasnovanog nasilja u porodici i seksualnog nasilja, kao i nasilja nad djecom;
7. Konstatuje da je privatno vlasništvo osnovno pravo, koje se štiti; konstatuje sa zabrinutošću da je postupak povraćaja ranije oduzete imovine i dalje otežan; poziva državne organe da obezbijede pravičan postupak u razumnom roku prilikom sprovođenja postojećeg nacionalnog pravnog okvira, uključujući onog koji se odnosi na imovinska prava i povraćaj imovine; naglašava potrebu da okvir za interoperabilnost na nivou vlade podrži dalju digitalizaciju i pojednostavljivanje administrativnih procedura;
8. Naglašava važnost značajnog uključivanja nezavisnih organizacija građanskog društva (OGD) u sve aspekte razvoja politika i pregovora o pristupanju EU; podvlači ključnu ulogu OGD-a u unapređenju demokratskog ambijenta u Crnoj Gori; pozdravlja napredak postignut do sada u uspostavljanju zakonodavnog okvira za nevladine organizacije;
9. Pozdravlja podnošenje četvrtog Programa ekonomskih reformi od strane Crne Gore u januaru 2018. godine; pohvaljuje jak ekonomski rast države od 4,4% BDP-a u 2017. godini; konstatuje trenutni visok budžetski deficit i rastući javni dug; pozitivno ocjenjuje uvođenje strože fiskalne politike za rješavanje problema koji se odnose na dug; ohrabruje unapređenje poslovnog i investicionog okruženja i povećanje produktivnosti i konkurentnosti; poziva Vladu Crne Gore da izvrši rebalans strukture budžeta u pravcu potrošnje koja podstiče rast i da nastavi napore na planu fiskalne konsolidacije;
10. Pohvaljuje Crnu Goru zbog njene posvećenosti regionalnoj saradnji i konstruktivne uloge u održavanju regionalne stabilnosti; pozdravlja njeno aktivno učešće u brojnim regionalnim inicijativama u Jugoistočnoj Evropi i dobre bilateralne odnose sa svim susjedima; ohrabruje potpisivanje bilateralne konvencije o regionalnoj saradnji sa svim partnerskim državama u kojima je na snazi Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju; pozdravlja činjenicu da je Crna Gora uspješno završila razgraničenje sa Bosnom i Hercegovinom i Kosovom i poziva na brzo zaključivanje sporazuma sa ostalim susjednim državama; pozdravlja punu usklađenost sa svim stavovima i izjavama Evropske unije

datim u kontekstu Zajedničke vanjske i bezbjednosne politike; smatra da je unapređenje međuetničke i međuvjerske tolerancije ključno za jačanje bezbjednosti u Jugoistočnoj Evropi;

11. Sa zadovoljstvom podsjeća da je prema članu 1 Ustava Crna Gora ekološka država; pozdravlja mogućnost otvaranja poglavlja 27 u pregovorima sa Crnom Gorom ove godine; poziva vlasti da bolje zaštite najvrednije oblasti naročito u pogledu biodiverziteta i izgradnje hotela i hidroelektrana; apeluje na Vladu da zaštiti ulcinjsku Solanu;
12. Izražava dalju podršku pojačanoj regionalnoj saradnji u okviru Berlinskog procesa, posebno na planu bezbjednosti, koja je bila prioritet na dnevnom redu Samita u Londonu; pozdravlja nedvosmislenu podršku evropskoj perspektivi Zapadnog Balkana koja je ponovo potvrđena u deklaraciji Samita u Sofiji od 17. maja 2018. godine; podsjeća na odlučnost EU da poveća svoju pomoć Crnoj Gori i drugim zemljama Zapadnog Balkana u zavisnosti od opipljivog napretka u oblasti vladavine prava, kao i društveno-ekonomskih reformi.